

675/1969

PROTOCOL Nr. 11

al şedinţei Comitetului Executiv din ziua de
18 martie 1969.

Participă la şedinţă tovarăşii Nicolae Ceauşescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraş, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Ilie Verdeţ, Constantin Drăgan, Janoš Fazekas, Petre Lupu, Manea Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vilcu, Stefan Voitec, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Emil Drăgănescu, Mihai Gere, Dumitru Popescu.

Au fost invitaţi tovarăşii Vasile Patilineţ, Corneliu Mănescu, Ion Ioniţă, Ion Gheorghe şi Mircea Maliţa.

Sedinţa a început la orele 11,00 şi s-a terminat la orele 12,00.

Prezidează tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Pe baza informării prezentate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu privire la lucrările Consfătuirii Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varşovia, Comitetul Executiv al CC al PCR a hotărât următoarele :

1. În unanimitate, aprobă activitatea deosebit de rodnică desfăşurată de delegaţia R.S.România, în frunte cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varşovia, ce a avut loc la Budapesta în ziua de 17 martie 1969.

2. În unanimitate, apreciază ca deosebit de valoroase rezultatele dobândite la această consfătuire, ca urmare a poziţiei ferme şi consecvente a delegaţiei române în problema politicii externe a partidului şi statului nostru.

NICOLAE CEAUSESCU

Secretar General al C.C. al

CAI - - - - -

STENOGRAMA

ședinței Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din ziua de
18 martie 1969

La ședință au luat parte tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraș, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizi, Virgil Trofin, Ilie Verdeț, Constantin Drăgan, Ianoș Fazekas, Petre Lupu, Manea Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vîlcu, Stefan Voitec, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Emil Brăgănescu, Mihai Gere, Dumitru Popescu, Corneliu Mănescu, Ion Ioniță, Ion Gheorghe, Mircea Malița.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Să vă informăm pe scurt tovarăși cum a fost la Budapesta. De fapt ați citit comunicatul și apelul, așa că acesta este tot rezultatul.

Discuțiile s-au dus în comisie, îndeosebi, tovarășii care au fost înainte acolo și în ajun ceva, seara; apoi luni dimineața cu unele delegații.

Preocuparea principală era a sovieticilor și mai erau și din ceilalți, de a înscrie în comunicat ca primă problemă incidentele cu China și de a obține o solidarizare împotriva Chinei. În afară de celelalte aprecieri din comunicat care se refereau la creșterea agresivității imperialismului, a acțiunilor agresive și pericolul iminent pentru un război, era și necesitatea de a întări forța de luptă a Tratatului de la Varșovia pentru a putea să zdrobească orice agresor pe orice frontieră. Nu? Cam așa era ultima formulare.

Apelul era ceva mai bun dar tot cu multe asemenea tendințe. Să chemăm să înlăptuim securitatea, dar dacă nu veniți va fi vai de pielea voastră. Cam așa era sensul apelului: o să vedeți voi ce o să pățiți și dacă veniți și dacă nu veniți (zimbînd).

Cei care însă în comisie au fost cei mai activi, în sensul pozițiilor dure, au fost polonezii, care realmente au avut poziții foarte dure.

Tovarășii și-au spus cuvinte plăcute, pe la ora 2 noaptea, unii la alții, dar se vede că sînt bune pînă la urmă și acestea.

Tov. Emil Bodnăraș:

Au intrat în domeniul zoologic pe urmă.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Uite, Malița a fost acolo purtătorul de cuvînt. Si aceasta cam ce fel, dacă unul altuia nu ajută peste tot atunci ce fel de alianță mai este aceasta, dacă nu acționezi și în Est și în Vest și în Sud și în Nord ?

Sigur, ceva s-a obținut, mai ales pe seama apelului în comisie, dar practic nu s-a obținut nimic pînă nu au sosit delegațiile și s-a ajuns la o înțelegere.

Noi am sosit acolo alaltăieri. Primirea a fost corectă, așa cum a fost la toți; L-a fost la nimeni altfel. Am venit la hotelul de pe Insula Margareta unde au stat toate delegațiile, în afară de delegația sovietică. Ungurii ne-au spus că nu este prevăzut nici un program duminică seara, că fiecare delegație are liber să facă ce vrea. Noi ne-am apucat să jucăm șah și ne-am înțeles să mergem să facem o vizită la ambasadă.

Maurer a coborît să se plimbe puțin și între timp au venit sovieticii și au început să discute. Am coborît și noi și ne-am oprit. Intre alte discuții generale ei au ridicat fondul problemei. Hai să discutăm și lucruri serioase, să vedem ce avem de făcut. Că ei ar dori să iasă consfătuirea bine, să fie o unitate. Si noi dorim același lucru, le-am spus. Însă, după cîte cunosc ei este greu să se ajungă la un rezultat în ce privește comunicatul.

Domnule, după cîte știm apelul este mai înaintat și poate un comunicat scurt ar fi bun, dar să fie unul care să oglindească punctele de vedere.

Au spus: Vietnamul ar trebui să fie.

Am răspuns : și noi sîntem de acord să fie.

Au spus : securitatea europeană ?

Am răspuns : noi sîntem de acord să fie.

1/197

Au spus : dar Orientul Mijlociu ?

Am răspuns : noi, sîntem de acord să fie, dar să nu ne apucăm să facem istorie.

Cricum, prima discuție a fost cam în sensul acesta.

Au spus : atunci să discutăm și cu celelalte delegații și să facem un comunicat, să punem problemele acestea. Ne ducem să discutăm și cu ceilalți și după aceea venim din nou să discutăm cu voi.

Noi am plecat la ambasadă și pe la ora 12,00 noaptea au terminat discuțiile cu ceilalți și au venit la noi - Brejnev și Kosighin, - și ne-au spus : am discutat cu toți. Sigur, fiecare are părerea lui și toți vor să fie un comunicat mai larg. Trebuie să luăm poziții. Inșă principalul este că nu se poate să nu luăm poziție și să nu scriem în comunicat problema incidentelor cu China, că aceasta este problema principală. Că ar fi de reconceput să ne întîlnim și să discutăm despre orice și să nu discutăm despre problema care este cea mai gravă.

După ce ne-a făcut din nou istoria, că securitatea europeană trebuie să o punem, că Orientul Apropiat trebuie să-l punem - lucruri pe care ni le mai repetase și în ajun - ne-au spus : uite ce a făcut Nixon, s-a pronunțat pentru întărirea NATO, sigur, într-o formă; s-a pronunțat că Germania nu poate rămîne în veci divizată și va trebui să fie unită și pe urmă s-a pronunțat și pentru rezolvarea problemelor pe cale pașnică, dar așa, în general. Că ei întăresc NATO și noi trebuie să ne referim la acest lucru.

Au vorbit din nou de Vietnam, de Orientul Apropiat, de R.F.a Germaniei și ultima chestiune a rămas cu China.

Am ascultat în liniște, nu i-am întrerupt de loc.

Problema principală este China care noi trebuie să o discutăm.

Tov. Emil Bodnăraș:

Aceasta ca urmare a consultării cu ceilalți.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

I-am ascultat în liniște, nu i-am întrerupt de loc, i-am lăsat să termine și le-am spus și eu pe scurt toate problemele, și am început tot cu securitatea europeană.

Este just, trebuie să vorbim despre securitatea europeană și considerăm că trebuie să înscriem și să ne obligăm să acționăm pentru întărirea securității europene.

Este adevărat că Nixon a făcut aceasta vizita dar trebuie să nu uităm că partenerii lui Nixon din NATO s-au pronunțat pentru a pune accentul pe căile de înțelegere cu țările noastre, socialiste, și de a merge pe calea păcii și nu a încordării și mai cu seamă Franța și chiar și alți parteneri și acest lucru trebuie să-l avem în vedere atunci când colaborăm, în politica noastră.

În ce privește Republica Federală a Germaniei, am spus că sîntem de acord că sînt forțe revanșarde și neonaziste, dar tot așa de adevărat este că sînt forțe progresiste care vor o altă politică, că se ridică acolo sindicatele, tineretul, deci clasa muncitoare. Că totuși partidul comunist a fost creat și funcționează legal, ceea ce înseamnă că forțele acestea au un cuvînt în R.F. a Germaniei. De asemenea, rezultatul alegerilor, că Gustav Henemann a fost ales ca președinte și după alegere a declarat că trebuie avut în vedere ieșirea Republicii Federale a Germaniei din NATO. Trebuie să ținem cont de aceasta și să încurajăm aceste forțe ca să se meargă spre dizolvarea acestui bloc agresiv, așa cum ne-am înțeles întotdeauna.

Cu Vietnamul le-am spus că sîntem de acord.

Cu Orientul Apropiat sîntem de acord. Sigur, n-are rost să facem aci istoria Orientului Apropiat ci să ne ocupăm de ce trebuie să facem acum.

În ce privește China, sigur, noi le-am spus : ne îngrijorează aceste evenimente, dar nu considerăm că ele pot fi discutate în cadrul Comitetului Politic Consultativ. Noi nu ne-am adunat aci pentru aceasta. Dacă doriți, în afară, bilateral, noi sîntem gata să vă ascultăm și sîntem gata să ne spunem și considerentele, dacă vă interesează.

Au spus : bine,

Sîntem de acord cu totul, numai cu aceasta nu. Restul sînt bune toate.

Au spus : dar cum putem să ne ducem acasă și să spunem Biroului ^{nostru} Politic că am venit aci și n-am vorbit de problema

aceasta, că avem informații că din două în două ore se schimbă situația, că a preluat comanda trupelor, că mobilizează diviziile agricole ș.a.m.d. Ce să tot discutăm noi de Republica Federală a Germaniei ... pe R.F.G. pot să scuip, dar China este pericolul principal.

Domnule, era să-i spun, ești șmecher, este adevărat, dar nici pe R.F.G. nu poți să scuipi - dar nu i-am spus.

Le-am spus : noi nu sîntem de acord să discutăm.

Cum așa, să nu discutăm în nici un fel, ce este o problemă așa ... ?

A intervenit Maurer să lămurească : noi sîntem de acord totuși să discutăm. De discutat putem să discutăm orice, dar nu vom semna nici un comunicat și nu ne vom ocupa de problema aceasta, să vă fie clar ! Si cu aceasta ne-am despărțit.

Au spus : acum mergem să vorbim și cu ungurii - că n-am discutat astăzi - și o să ne mai gîndim și noi și mîine să vedem.

Așa ne-am despărțit și ne-am culcat liniștiți.
Am dormit prost, este adevărat ... (rîsete).

Tov. Emil Bodnăraș:

La ce oră v-ați despărțit ?

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Se făcuse 2,00 noaptea.

I-am chemat și pe ei (tovarășii care au participat la întîlnire) și le-am spus să nu mai piardă timpul acolo. Că pe urmă au spus, vedem mîine cum facem.

Intre timp a mai venit și Karpîșenko - că să vedeți că n-am înțeles, că nu avem neapărat în vedere să trecem problema aceasta în comunicat, dar că totuși să o discutăm problema aceasta cu China, că Kosîghin s-a grăbit cînd a spus că nu concepe decît în comunicat. Sigur, ar crea o impresie proastă (la băeți le-a spus), că ar dăuna relațiilor și bilaterale și multilaterale.

Toată dimineața au discutat, mi se pare cu polonezii și cu germanii; și cu cehii s-au mai întîlnit puțin.

Intre timp, tovarășii au lucrat acolo la apelul acesta.

Rămăsese în discuție un amendament al nostru și unul al polonezilor, pînă la sfîrșit, și ne-au solicitat polonezii să avem o întîlnire. Ne-am dus jos, acolo într-o sală, și ne-au ridicat problema acestui amendament. Era amendamentul lor unde era vorba de recunoașterea frontierelor. Noi aveam ceva mai clar, însă ei pînă la urmă au propus o formulare pe care am acceptat-o, minus Berlinul occidental, pentru că ei puneau acolo să se înscrie că se respinge pretenția Republicii Federale a Germaniei asupra Berlinului, o formulare care nu putea fi acceptată, pentru că aceasta însemna să hotărîm noi de-acuma cui aparține Berlinul. Or, acest lucru nu-l puteam hotărî aici. Noi putem să spunem că are un statut special și că nu face parte din Republica Federală a Germaniei. Cu aceasta sîntem de acord. Restul ... mai mult ... să hotărîm noi cui aparține Berlinul ... aceasta se va stabili atunci cînd vom ajunge la pace.

Si era propunerea noastră unde ceream ca în interesul păcii să se termine cu demonstrațiile de forță și cu manevrele. Ei n-au fost de acord cu acestea. Nici nu ne-am făcut iluzia că vor accepta acest lucru, dar au pus pe polonezi să fie purtători.

Atunci am pus o formulă acceptabilă : să se acționeze pentru dezvoltarea încrederii sau să se abțină să nu se întreprindă acțiuni care ar putea să învenineze relațiile interstatuale. Noi le interpretăm : inclusiv să nu se facă manevre.

Cu aceasta s-a terminat comunicatul.

Intre timp sovieticii au lucrat la un comunicat mai scurt pe care nu l-au mai arătat la nimeni și ne-au propus să ne întîlnim la ora 2,00 - după ora lor - numai primii secretari și președinții Consiliilor de Miniștri, înainte de a se începe întîlnirea oficial, că aceasta s-a amînat pentru ora 15,00.

Ne-am întîlnit, ne-au arătat comunicatul și noi am avut o singură observație la el : că nu Comitetul Politic Consultativ a hotărît să adopte documentele, ci statele participante.

Cu apelul am fost de acord și ne-am dus la consfătuire.

Tov. Emil Bodnăraș:

Problema chineză n-a mai apărut.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

N-a mai apărut în nici un fel cu toate că Kosighin spusese: chiar dacă noi o să renunțăm or să ridice alții problema aceasta, că sînt foarte revoltați.

Sovieticii au spus că nu se ia cuvîntul în consfătuire. Ne-am adunat și am ascultat vreo 20 de minute pe comandantul suprem care ne-a ținut o expunere despre documentele care s-au elaborat timp de un an de zile, ce muncă bună au făcut miniștrii apărării, și am trecut la semnarea documentelor.

Am întrebat : domnule, noi nu ne-am clarificat încă acolo în proiectul de hotărîre, că menținuseră vechea formulare, că Comitetul Politic Consultativ hotărăște adoptarea documentelor, nu statele participante. Am spus că noi nu sîntem de acord cu formularea aceasta, să spunem : statele participante.

Au fost cu toții de acord, dar pentru că sînt bătute la mașină, să semnăm așa și pe urmă să rebatem pagina respectivă - că ei aveau totul șnuruit, au apărut cu ele gata. Si cînd au venit să semnăm, ca să fim și mai siguri că se va rebate pagina aceea, am tăiat-o. (rîsete). Păi dacă procedează așa ?!

Tov. Emil Bodnăraș:

De aceea rîdeai tu cînd semnai ?!

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Ne-am înțeles în prealabil că pagina respectivă se rebate, dar ca să fim mai siguri că nu se uită, am tăiat-o.

Tov. Emil Bodnăraș:

Bravo, foarte frumos.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Apoi am semnat. Pe urmă, la sfîrșit, ne-am adus și noi aminte că de fapt trebuiau parafate paginile, că se mai pot schimba pagini. Am introdus ca să se parafeze documentele.

Au căzut de acord cu toții și au și făcut operația aceasta.

Apoi a venit apelul acesta, care l-am semnat, și pentru că nu am avut fotografi am amînat pînă au venit fotografi.

Cu aceasta am terminat. Ne-am felicitat reciproc că am făcut o treabă bună. Brejnev a mulțumit.

476

Cînd am mers împreună cu Brejnev, a spus că mulțumește pentru că am reușit să avem un rezultat foarte bun, că este un lucru foarte însemnat.

A spus că să găsim un moment potrivit ca să semnăm Tratatul, că ei nu mai au amendamente. I-am spus că nici noi nu avem.

Și cu aceasta s-a terminat.

A fost masă acolo, fără probleme.

A vorbit Kadar, în general, un toast.

N-a fost nici o problemă și ne-am luat la revedere și am venit acasă. Ne-am despărțit aseară într-o atmosferă în general bună.

Cam aceasta a fost.

Tov. I.Gh.Maurer:

Și o concluzie : că oamenii cînd se găsesc în fața unei poziții care este susținută ferm, cedează.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Și care este justă.

Tov. I.Gh.Maurer:

N-au încotro, cedează. Nu cedează de înțelepciune, dar cedează că situația este aceasta.

Acest lucru este deosebit de important de reținut.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Ceva mai mult ne-am întreținut cu cehii. La masă ne-am întreținut ceva cu Kadar, am discutat să ne întîlnim. Cu Jivkov am discutat ; și-a adus aminte că sîntem întîrziți cu Centrala aceasta de pe Dunăre și că trebuie să ne întîlnim.

Tov. Emil Bodnăraș:

Ce bucurie pe toți ceilalți a doua zi de dimineață.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Se pare că ungerii erau puțin preocupați. Cehii ne-au spus că nici ei nu văd dar nu știu dacă or fi spus-o și sovieticilor. Cu ceilalți n-am discutat problema aceasta. Fock în discuție seara, nu știu cum a venit vorba cu Iugoslavia, a spus că începem să scăpăm de ea.

Noi considerăm că și comunicatul și apelul sînt bune.

Tov. P.Niculescu-Mizil:

Totul este bun.

Tov. Nicolae Ceausescu:

Bine că n-am admis să punem în discuție problema Chinei, pentru că aceasta n-ar fi ajutat și ar fi contribuit la agravarea într-un fel a situației.

Tov. Emil Bodnăraș:

Nu putem să exprimăm decît toată admirația pentru felul cum s-a prezentat delegația noastră, inclusiv cu ștergerea paginii. Aceasta a fost o inițiativă formidabilă.

Tov. Nicolae Ceausescu:

Maurer a fost cu inițiativa.

Tov. Emil Bodnăraș:

Asta trebuie de reținut : că dacă sînt puși în fața unei poziții juste și ferme sînt nevoiți să cedeze; n-au încotro.

Acest lucru este valabil și pentru tovarășul Mizil, care pleacă la Moscova.

Cu comunicatul trebuie să vedem.

Tov. Nicolae Ceausescu:

Cel mult face recomandări pentru starea de pregătire. De a lua măsuri de dotare.

Tov. I.Gh.Maurer:

Singura plictiseală pe care o poți avea este că te pune la cheltuială.

Tov. Emil Bodnăraș:

Cred că momentul acesta, că statele participante, nu Comitetul Politic Consultativ, are un aspect calitativ. Aceasta este valabil, se extinde asupra oricăror relații.

Tov. Nicolae Ceausescu:

Ei su spus : statele participante la ședința Comitetului Politic Consultativ. Noi am dat altă formulare, dar apoi am fost de acord.

Tov. P.Niculescu-Mizil:

În 1956, după un ceas și jumătate de discuții, au spus că nu înțeleg chestiunea aceasta cum vine.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Acum înțeleg. Au spus că n-au nimic împotriva și ceilalți la fel.

Tov. Emil Bodnăraș:

Si am ferit celelalte state socialiste de a se angaja.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Nu știu dacă am ferit, că se pot angaja.

Tov. Emil Bodnăraș:

Eu sînt sigur, că așa cum la noi Comitetul Executiv a luat cunoștință în prealabil despre ce este vorba, tot așa cu siguranță, dată fiind proporția problemelor, toate Comitetele Centrale sau organele centrale au fost informate asupra orientării, că se va semna comunicatul și cu problema chineză. Si acum se vor întoarce acasă și vor explica de ce n-au semnat.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Brejnev a spus : cum pot să mă duc acasă și să spun că n-am discutat problema aceasta ?

Tov. Emil Bodnăraș:

Si cînd vor ajunge acasă mulți vor răsufli ușurați. Spiritului aventurier i s-a pus barieră aci. Si cu formulările cu Europa, că erau foarte belicoase, cu spiritul securității europene care era construit pe spiritul de la 21 august.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Cu aceasta putem termina ședința, tovarăși.

Să se scrie în Protocol că Comitetul Executiv a fost de acord.

Mai multi tovarăși:

Nu numai atît. Că Comitetul Executiv a apreciat în mod deosebit.